

Ako stimulovať záujem o slovenský jazyk v multikultúrnom Zakarpatsku?

Jana Kesselová

Inštitút slovakistiky a mediálnych štúdií, Filozofická fakulta, Prešovská univerzita v Prešove
jana.kesselova@unipo.sk

Katedra slovenskej filológie, Filologická fakulta, Užhorodská národná univerzita v Užhorode
jana.kesselova@uzhnu.edu.ua

Úvod

V súčasnosti sa slovakistický výskum, výučba slovakistiky a slovenčiny ako cudzieho jazyka realizuje na univerzitách troch ukrajinských miest – v Užhorode, Ľvove a Dnipre. V každom z nich má výučba i výskum svoje špecifika podmienené okolnosťami vzniku filologických štúdií i prostredím, v ktorom slovakistické pracovisko pôsobí.

Dnipro je najvýchodnejším ukrajinským mestom, v ktorom sa študuje a skúma slovenčina. Na Dniprovskej národnej univerzite Olesia Hončara je slovenský jazyk súčasťou štúdia a výskumu na Katedre všeobecnej a slovanskej jazykovedy, ktorá patrí k najstarším katedrám univerzity a ktorá sa počas svojej existencie viac ráz modifikovala. Do roku 1997 bola jej predchodkyňou Katedra ruského jazyka a v rozpätí rokov 1997 – 2014 Katedra všeobecnej a ruskej jazykovedy. Súčasná Katedra všeobecnej a slovanskej jazykovedy¹ ponúka výučbu ruštiny (pre študentov 3. a 4. ročníka), poľštiny (ako samostatný študijný program) a slovenčiny (ako voliteľný druhý slovanský jazyk). Výučbe slovenčiny a slovakistickému výskumu sa venuje Iryna Špiťko. Za svoju reprezentatívnu značku katedra pokladá medzinárodnú vedeckú konferenciu *Lexikálno-gramatické inovácie súčasných slovanských jazykov*, konanú v dvojročných cykloch už dve decéniá so zborníkovým publikačným výstupom.² Od roku 1993 katedra vydávala časopis *Visnyk Dniprovskoho universytetu. Serija movoznavstvo*,³ ktorý bol v roku 2018 transformovaný na časopis *Problémy všeobecnej a slovanskej jazykovedy*. V roku 2019 bolo vydávanie časopisu ukončené.

Na Ľvovskej národnej univerzite Ivana Franka sa slovenčina študuje ako samostatný študijný program popri programoch orientovaných na češtinu, srbčinu, chorvátčinu, bulharčinu a slovinčinu v rámci Katedry slovanskej filológie prof. Ilariona Sviencického. Okrem toho sa slovenčina študuje aj ako druhý slovanský jazyk pre slavistov a ukrajinistov. Na katedre pracujú špecialisti, ktorí môžu vyučovať aj poľštinu, lužickú srbčinu, bieloruštinu a ruštinu, do roku 2009 na katedre pôsobil i lektor macedónskeho jazyka. V súčasnosti na katedre funguje lektorát slovinského jazyka a kultúry. Katedra slovanskej filológie prof. Ilariona Sviencického v Ľvove je vďaka tomu unikátnym vedeckým a vzdelávacím centrom slovanských jazykov a kultúr. Panoramatický záber slovanských jazykov možno vysvetliť geniom loci poskytujúcim základy pre konštituovanie a rozvoj filológií od roku 1888. V tomto roku vznikol Ústav porovnávacej filológie slovanských jazykov, literatúr a umenia pod vedením filológa, etnografa a historika A. Kalinu. V zhode s vtedajšími univerzitnými tradíciami zameranie katedry determinoval komparatívny a historický prístup k štúdiu slovanských jazykov. Pestrosť slovanských jazykov v ponuke študijných programov i v komparatívnych vedeckých výstupoch pretrváva dodnes. Slovakistike sa venuje Zoriana Hiletska, ktorá obhájila vôbec prvú dizertačnú prácu zo

¹ Dostupné na internete: <<http://uzs-dnu.dp.ua/>> [Cit. 2023-15-11.]

² V elektronickej podobe od roku 2017 dostupné na internete: <https://www.dnu.dp.ua/docs/zbirniki/ffil/program_58f92ccbe4842.pdf> [Cit. 2023-15-11.]

³ Dostupné na internete: <<https://www.dnu.dp.ua/visnik/ffil/10>> [Cit. 2023-15-11.]

slovakistiky na Ukrajine, a Lidija Choda. Platformou na prezentáciu výskumných výsledkov je *Medzinárodné slavistické kolokvium*, ktoré v roku 2023 dosiahlo tri decéniá existencie. Publikačné príležitosti vznikli v roku 1970, keď začal vychádzať časopis *Problemy slovjanovedy*.⁴ Časopis je unikátnou a dlhodobo vychádzajúcou celoukrajinskou sériovou publikáciou z oblasti slavistiky, ktorá má interdisciplinárny charakter.

Samostatná Katedra slovenskej filológie jestvuje len na Filologickej fakulte Užhorodskej národnej univerzity v Užhorode. Príprava slovakistov sa v Užhorode začala v roku 1994 na Katedre všeobecnej a slovanskej jazykovedy Užhorodskej štátnej univerzity. O dva roky neskôr sa slovakistika začala pestovať na samostatnej Katedre slovenskej filológie (1996), ktorá je na Ukrajine dodnes jedinou autonómnou katedrou orientovanou na slovakistiku. Konštituovanie Katedry slovenskej filológie z oddelenia slovenského jazyka práve v Užhorode bolo motivované geografickou blízkosťou Slovenska, ale aj prítomnosťou slovenskej národnostnej menšiny v Zakarpatsku, pre ktorú sa samostatná katedra slovenskej filológie stala reprezentatívnym inštitucionálnym jazykovo-kultúrnym centrom. Kontinuálnym cieľom katedry je príprava učiteľov slovenského jazyka a literatúry, prekladateľov a tlmočníkov, ale aj podpora jazykovo-kultúrnych potrieb slovenskej národnostnej menšiny. Z profilu katedry vyrastá i tematická orientácia slovakistického výskumu, vnímaného ako súčasť slavistických štúdií (popri výskume ukrajinčiny, češtiny, poľštiny a ruštiny). Slovakistickému a komparatívnemu slovensko-ukrajinskému výskumu sa venuje Lesia Budnikova a Natalia Petrica, ktorá slovensko-ukrajinský komparatívny výskum uvádza aj do vzťahu k češtine. Slovensko-ukrajinskými literárnymi vzťahmi a prekladom poézie a prózy sa zaoberá Tetjana Lichtej. Publikačnou platformou Filologickej fakulty, na ktorej Katedra slovenskej filológie pôsobí, je *Naukovyj visnyk Užhorodskoho universytetu. Serija filolohija*.⁵ Vychádza od roku 1995 a vytvára publikačný priestor aj pre slovakistiku v kontexte všetkých jazykov a literatúr ponúkaných v študijných programoch univerzity, vrátane všeobecnej a porovnávacej jazykovedy, translatológie a lingvodidaktiky. Od roku 2001 na Katedre slovenskej filológie vychádza vedecký zborník *Studia Slavistica* ponúkajúci publikačný priestor otvorený pre slovakistov z Ukrajiny, Slovenska, ale aj iných krajín.

Katedra slovenskej filológie v Užhorode je zároveň jedinou katedrou s lektorátom slovenského jazyka a kultúry. Bezmála 30-ročná nepretržitá existencia lektorátu vyplýva z medzinárodného programu spolupráce medzi Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Ministerstvom školstva a vedy Ukrajiny. Na základe neho sú na Katedru slovenskej filológie vysielaní lektori zo Slovenska (J. Džoganík, A. Krčová, M. Benikovský, M. Masaryk, J. Kesselová). Prítomnosť lektorátu na katedre zintenzívňuje vedecko-výskumné, konferenčné i posudzovateľské kontakty, prezentačné aktivity, ale aj možnosti účasti ukrajinských študentov i učiteľov na študijných pobytoch, Letnej škole *Studia Academica Slovaca*, exkurziách a vedeckých stážach na Slovensku. Okrem výučby slovakistov katedra poskytuje komunikačne orientovanú prípravu v slovenčine ako cudzom jazyku aj pre študentov ukrajinistiky a pre študentov nefilologických odborov na Fakulte histórie a medzinárodných vzťahov a Lekárskej fakulte Užhorodskej národnej univerzity.

Čo znamená prítomnosť lektorátu slovenského jazyka na katedre?

Existencia lektorátu v prvom rade so sebou prináša každodenný kontakt ukrajinských študentov s rodeným hovoriacim zo Slovenska. Pre učenie sa akéhokoľvek cudzieho jazyka je nevyhnutná bezprostredná interakcia študentov s hovoriacim z krajiny, ktorej jazyk sa študenti učia. Študenti získavajú možnosť zlepšiť si komunikačné schopnosti nielen počas hodín

⁴ Dostupné na internete: <<http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/slavonic>> [Cit. 2023-15-11.]

⁵ Dostupné na internete: <<http://visnyk-philology.uzhnu.edu.ua/>> [Cit. 2023-15-11.]

slovenčiny ako cudzieho jazyka, ale aj v bežnom neformálnom dialógu v priestoroch katedry, počas mimoškolských aktivít či mejlovej komunikácie. Vďaka tomu sa študenti hneď od prvých dní učia nielen „učebnicovú“ slovenčinu, ale aj spontánnu živú reč. V kontakte s lektorom sa učia pohotovo reagovať na rodeného hovoriaceho zo Slovenska, iniciovať a viesť s ním rozhovor. Od prvých hodín je vyučovanie slovenčiny ako cudzieho jazyka štúdiom pre komunikačnú prax.

Štúdium nielen v Užhorode

Lektor slovenského jazyka veľmi úzko spolupracuje s Centrom pre výučbu slovenčiny ako cudzieho jazyka na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Vďaka tomu ukrajinskí študenti môžu časť štúdia zažiť na Slovensku. Možností je viacero. Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave ponúka študentom lektorátov 5-mesačný štipendijný pobyt v hlavnom meste Slovenska. Študenti z Užhorodu sa v učebniach stretávajú so spolužiakmi z Bulharska, Číny, Francúzska, Chorvátska, Maďarska, Nemecka, Poľska, Rakúska, Rumunska, Slovinska, Srbska a Talianska. Spoločným komunikačným prostriedkom je slovenčina. Kým 5-mesačné štúdium v Bratislave je výberové, študijný pobyt na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove v trvaní dvoch mesiacov absolvujú všetci študenti 3. ročníka. A ak je to študentom stále málo alebo práve nemajú priaznivé podmienky na vycestovanie, priebežne sa môžu prihlásiť na stáž freemover, vybrať si z ponuky predmetov podľa svojej chuti a študovať slovenčinu v Bratislave priamo zo svojho domáceho pohodlia. Lekcie vedú skúsení a tvoriví vyučujúci, podľa slov študentov na hodinách nechýba humor a dobrá nálada.

Obrázok 1 Študentky z Užhorodu počas stáže na FF PU v Prešove

Stretnutie so slovakistami z celého sveta

Študijnou čerešničkou na torte býva Letná škola *Studia Academica Slovaca* (SAS). Je najstaršou letnou univerzitou na Slovensku (existuje od roku 1965). Letnú školu SAS každoročne absolvuje okolo 160 frekventantov z viac ako 30 krajín sveta. Na príprave a realizácii vzdelávacieho programu sa podieľajú vysokoškolskí pedagógovia a lektori odborne vyškolení v lingvodidaktike slovenčiny ako cudzieho jazyka. A vďaka lektorátu na Katedre

slovenskej filológie ukrajinskí študenti i učitelia môžu byť členmi tejto medzinárodnej rodiny slovakistov tiež. Okrem komunikačných kurzov účastníci letnej školy zažijú workshopy z jazyka, literatúry, kultúry, histórie a slovenských reálií, premietanie filmov, vystúpenia umeleckých súborov, navštívia výstavy, koncerty, stretnú sa so slovenskými spisovateľmi, umelcami a inými významnými predstaviteľmi slovenskej vedy a kultúry, majú príležitosť cestovať po vybraných regiónoch Slovenska a vidieť kultúrne a historické pamiatky, mestá, hrady, múzeá, pobudnúť v jaskyniach a iných

Obrázok 2 Študentky z Užhorodu medzi študentmi Letnej školy Studia Academica Slovaca na FF UK v Bratislave

prírodných zaujímavostiach, ale aj prezentovať vlastnú kultúru a tradície svojej krajiny na multikultúrnom večere *Sami sebe*. Všetci študenti, ktorí úspešne absolvujú letnú školu, dostanú vysvedčenie. Účastníci majú možnosť vykonať záverečnú skúšku z absolvovaného programu, získať hodnotenie a kredity ECTS.⁶

Štúdium v škole i poza školu

Obľúbenou časťou akademického roka je pre užhorodských študentov a študentky prelom mája a júna. Z lavíc odchádzajú trénovať slovenčinu priamo na Slovensko. Vyučovanie slovenčiny v triede môže dosiahnuť nanajvýš úroveň hraných komunikačných situácií. Avšak počas exkurzie vzniká príležitosť vyskúšať si interakčné schopnosti v skutočnom dialógu na hranici, v reštaurácii, na stanici, v dopravných prostriedkoch, v divadle, múzeu, turistickom centre alebo aj v rozhovore s obyvateľmi Slovenska, ktorí sa zaujímajú o život na Ukrajine. Študenti sa počas štúdia zoznamujú so spisovnou slovenčinou ako prestížnou varietou

Obrázok 3 Študentky z Užhorodu počas exkurzie v Bardejove

slovenčiny. V reálnej komunikácii je však slovenčina diferencovaná a okrem spisovného jazyka má podobu štandardnej, subštandardnej a nárečovej variety. Exkurzia sa vďaka interakčným kontaktom s diferencovanými rodenými hovoriacimi stáva ukážkou praktickej sociolingvistiky. Lektor zostavuje program tak, aby študenti na vlastné oči videli to, o čom sa dozvedeli v predmete *Kultúrne reálie Slovenska*, a aby sa ocitli na miestach spätých so životom

a tvorbou básnikov a spisovateľov, o ktorých sa učili v literárnohistorických a literárnointerpretačných disciplínach študijného programu. Poznatky a dojmy z exkurzie študenti spracúvajú v denníkových zápiskoch *Slovensko očami zakarpatského slovakistu* (denník z exkurzie). Pravda, poznávací program dopĺňa i čas oddychový, zážitky z kultúry, prírody i gastronómie.

Stretnutia so zaujímavými osobnosťami nielen zo Slovenska

Vďaka kontaktom lektora s reprezentantmi kultúrneho a vedeckého života na Slovensku, ale i so slovakistami a lektormi v iných krajinách sa študenti môžu stretnúť s odborníkmi-slovakistami na lektorských podujatiach, ktoré dopĺňajú štandardný študijný program o neformálne vzdelávacie aktivity. Spomeňme ilustratívne niektoré z nich.

S Jozefom Mergešom (Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove), ktorý sa výskumne špecializuje (aj) na film a mediálnu komunikáciu, študenti-slovakisti spoločne so študentmi-historikmi a žiakmi najvyššieho ročníka užhorodského 4. lýcea orientovaného na prehĺbenú výučbu slovenského jazyka absolvovali *Dni slovenského filmu na Katedre slovenskej filológie*. Nahliadli do slovenského dokumentárneho filmu podávajúceho svedectvo o prieniku historických udalostí do individuálneho mikrokozmu ľudí a malých sociálnych skupín, spoznali

⁶ Viac informácií o Letnej škole *Studia Academica Slovaca* prináša stránka <https://fphil.uniba.sk/sas>. Študenti sa na cestu na Slovensko môžu pripraviť aj sami; napríklad prostredníctvom nového 12-dielneho videoseriálu *Katherine na Slovensku* (A1/A2), pomocou ktorého sa naučia zvládnuť základné komunikačné situácie aj spoznať niektoré miesta Bratislavy (www.e-slovak.sk).

výnimočnosť 60. rokov v slovenskom filme, uvažovali o prepojeniach medzi slovenskou rozprávkou a hollywoodskym animovaným filmom. Študenti mali možnosť vidieť i výber z filmov, ktoré autorsky, herecky i režisérsky pripravili študenti prešovskej katedry mediálnej komunikácie.

Napriek náročným externým podmienkam v ostatných rokoch kontakty s hosťami neustrnuli, len sa preniesli do virtuálneho priestoru. Vďaka elektronickej forme komunikácie

Obrázok 4 Stretnutie so slovakistkou Chen Liang Podstavek

sa študenti a učitelia Katedry slovenskej filológie stretli s hosťami z viac či menej vzdialených miest. Uvedme napríklad Chen Liang Podstavek z Taipei (Taiwan), prekladateľku slovenských rozprávok do čínštiny a vice versa, geografa Štefana Koca so svojím tímom sprievodcov počas virtuálnej exkurzie po Slovensku, Svetlanu Kapalkovú a Lýdiu Vencelovú, autorky šlabikára vhodného aj pre bilingválne deti, Zuzanu Stanislavovú, orientovanú na výskum súčasnej slovenskej a prekladovej literatúry pre deti, Martina

Klimoviča, výskumníka v oblasti detskej narácie a stimulácie tvorivosti vo výučbe slovenčiny, Adrianu Amir a Veroniku Dadajovú (2021), autorky antológie súčasnej ukrajinskej prózy v slovenskom preklade *Na prahu milénia: antológia súčasných ukrajinských umeleckých textov (krátke útvary v 21. storočí)*, Lujzu Urbancovú, lingvistku so záujmom o fungovanie jazyka zo sociolingvistickej perspektívy (napr. vo vzťahu k používaniu kategórie rodu), Gabrielu Mihalkovú, odhaľujúcu cestu, ktorou sa vybrať pri čítaní slovenskej ľúbostnej poézie 19. storočia dnešnými očami, režisérku Vieru Dubačovú, ktorá v Užhorode prezentovala druhú časť svojho filmu *Tí, ktorí zostali*, dokumentu o obyvateľoch vojnovnej Ukrajiny.⁷

Študenti ako aktéri kultúrno-vzdelávacích podujatí

Obrázok 5 Prezidentka SR Zuzana Čaputová blahoželá víťazom olympiády slovenského jazyka zo Zakarpatska

Podstatné je, že študenti nie sú len príjemcami, ale aktívne vstupujú do podujatí recitáciou, diskusne, organizačne, ale aj obsahovo a prezentačne. Za všetky aktivity spomeňme aspoň dve.

Prvý ročník olympiády slovenského jazyka pre žiakov zo škôl Zakarpatskej oblasti Ukrajiny, ktorý sa konal v priestoroch Katedry slovenskej filológie Filologickej fakulty Užhorodskej národnej univerzity, bol ukážkou spolupráce medzi univerzitnými študentmi slovakistiky, učiteľmi katedry a učiteľmi všeobecnovzdelávacích škôl s výučbou slovenčiny ako druhého cudzieho jazyka. Víťazom blahoželala Zuzana Čaputová, prezidentka Slovenskej republiky, na

Generálnom konzuláte SR v Užhorode. Druhou aktivitou je ukrajinsko-

⁷ Organizátorom prezentácie filmu bol Generálny konzulát SR v Užhorode. Kultúrno-vzdelávacie podujatia organizované lektorkou slovenského jazyka a kultúry sú početné a rôznorodé, organizované tak, aby tvorili extenziu nad lingvistickými, literárnovednými a prekladateľskými predmetmi študijného programu. Archív podujatí predstavuje webová stránka katedry <http://kafslv.clan.su/>.

-slovensko-srbský prekladateľský workshop rozprávok, reprezentujúci tri slovanské kultúry a tri slovanské jazyky, ktoré paralelne zneli popri sebe. Študenti z Užhorodu a Nového Sadu prezentovali svoje prekladateľské zručnosti a diskutovali o lexikálnych a gramatických problémoch pri hľadaní ekvivalentov v slovenčine, ale aj o hodnotách zakódovaných v textoch svojich ľudových a autorských rozprávok.

Na prostredí záleží

Obrázok 6 Vynovená učebňa na Katedre slovenskej filológie FF UŽNU

Prítomnosť lektorátu na Katedre slovenskej filológie má nielen kultúrno-spoločenský rozmer, ale aj materiálny prínos. Vďaka finančným prostriedkom grantového projektu podporeného *Slovenskou agentúrou medzinárodnej rozvojovej pomoci SlovakAid* sa zlepšili výučbové podmienky. Učebňa č. 427 prešla kompletnou rekonštrukciou, je vybavená novým nábytkom a prezentačnou technikou. Slovakisti dostali príjemný a funkčný výučbový priestor i miesto na konferenčné a kultúrno-spoločenské stretnutia. V ďalšej etape plánujeme zabezpečiť techniku pre všetkých študentov na vyučovanie tak, aby sa práca s elektronickými

lexikografickými príručkami, Slovenským národným korpusom a prekladateľskými programami stala bežnou súčasťou ich štúdia a neskôr aj prekladateľskej práce. Druhou oblasťou priamej finančnej podpory je úhrada školného. Generálny konzulát SR v Užhorode a Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí formou grantového projektu finančne podporili dve študentky externej formy štúdia slovenského jazyka – budúce učiteľky slovenčiny v Zakarpatsku.

Lektorát slovenského jazyka a podpora učiteľov v Zakarpatskej oblasti Ukrajiny

V uplynulých štyroch rokoch sme v Zakarpatsku identifikovali 16 škôl, v ktorých sa v rozličnej miere a podobe vyučuje slovenský jazyk. Na otázku položenú učiteľom *Čo by Vám najviac pomohlo vo výučbe slovenského jazyka?* sa odpovede stretávajú v troch potrebách: a)

Obrázok 7 Odovzdávanie certifikátov o vzdelávaní učiteľom slovenčiny zo Zakarpatskej oblasti Ukrajiny

učebnice slovenčiny ako cudzieho jazyka pre žiakov, b) certifikované vzdelávanie pre učiteľov, c) metodická príručka pre učiteľov. Tieto tri požiadavky sa stali náplňou grantového projektu 0494/UA/2021 *Podpora vyučovania slovenského jazyka a literatúry v školách Zakarpatskej oblasti Ukrajiny*, ktorý finančne dotoval Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Hmatateľným výsledkom projektu, ale aj spolupráce s Ministerstvom školstva, vedy,

výskumu a športu SR je štyritisíc kusov učebníc pre žiakov v Zakarpatsku, ktorí si slovenčinu vybrali ako druhý cudzí jazyk. Lektorka slovenského jazyka a kultúry zabezpečuje kontinuálne vzdelávanie pre učiteľov formou on-line kurzov. Vyučovacie metódy, námety a aktivity

Obrázok 8 Zborník *Slovenčina ako cudzí jazyk v škole*

podporujúce rozvoj komunikačných schopností žiakov, ale aj skúsenosti z vyučovania slovenského jazyka a literatúry získali učitelia aj v tlačenej podobe zborníka *Slovenčina ako cudzí jazyk v škole* (Kesselová, 2021). Zborník prináša 15 štúdií a je výsledkom spoločnej práce 17 autorov z Ukrajiny aj zo Slovenska. Autori majú zároveň praktické skúsenosti z vyučovania slovenského jazyka ako cudzieho jazyka. V zborníku sústredili ukážky dobrej praxe, overené postupy a zdôvodnené metódy, podporujúce posun od spontánneho jazykového vedomia detí až po kultivované a reflexívne jazykové vedomie očakávané od budúcich učiteľov slovenského jazyka, prekladateľov a tlmočníkov, pracovníkov médií a kultúrnych inštitúcií, ktoré podporujú slovenský jazyk

a kultúru v zahraničí. Aktivity projektu (učebnice – vzdelávanie – zborník) tvoria koncízny celok aktivít modifikovaný pre potreby konkrétnej skupiny adresátov – učiteľov a budúcich učiteľov slovenského jazyka v Zakarpatsku.

Záver

Štúdium s individuálnym prístupom k študentom, s aktivitami aj mimo školských lavíc, v kontaktoch so slovakistami z iných krajín a čiastočne aj za hranicami Ukrajiny podľa názoru samotných študentov stimuluje ich záujem o štúdium slovenčiny a vytvára podnetné prostredie pre vysokoškolské štúdium slovakistiky. To vyvoláva nádej, že výučba, ktorá je doplnená menej inštitucionalizovanými a menej formálnymi podobami vyučovania, a to aj v priamom kontakte s rodenými hovoriacimi zo Slovenska, má potenciál záujem študentov udržať aj naďalej.

Literatúra:

AMIR, A. (ed.) – DADAJOVÁ, V. (2021): *Na prahu milénia: antológia súčasných ukrajinských umeleckých textov (krátke útvary v 21. storočí)*. Prešov: Filozofická fakulta. [Cit. 2023-15-11.]

Dostupné na internete: <<http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Amir4>>

KESSELOVÁ, J. (ed.) (2021): *Slovenčina ako cudzí jazyk v škole*. Užhorod: Vydavnyctvo Oleksandry Harkuši.